

tebeja razen nedelj in
povsem vsak dan
popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obeli. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostopna peti-
vrtica 30 vin, pogojen
prostor 1 K; razglasi in
poslano vrtica po 60 v
večkratne objave po do-
govoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno - demokratične stranke.

Posamezni stav. stana
30 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
v dostavljanju na dom za
celo leto 60 K, za pol
leta 30 K, za četrt leta
15 K, za mesec 5 K.
Za Nemčijo celo leto 65 K,
za ostalo tujino in Ameriko
72 K. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Belgrad.

Pariz slovi kot kulturno in poli-
tično središče cele Francije, celega
sveta, London krajuje z močjo
svoje bogastva in svoje vzorne
organizacije nad velimi kontinenti...
Iz ponosnih gričev italijanske pre-
stolice izžareva sijaj rimske minulosti,
iz ogromnega središča stare Rusije
sije plamen človeške bodočnosti...
Sama velika in ponosna mesta starih
držav, bolj ali manj močnih,
bolj ali manj slavnih po svoji roparski
minulosti, po svoji gnili sedanosti,
po svojem krepkem stremljenju
v novo zgodovino svobodnega in
zdrženega sveta! Imamo pa tudi
velika in slavna glavna mesta malih
narodov, imamo Kodanj, Amster-
dam, Stokholm, pisana središča čilih
malostevnih narodov, ki nam kaže-
jo, da ni le od števila prebivalcev
odvisna kulturna moč, organizacijska
sila in razvojna možnost držav.

Jugoslovani smo živeli v posebnih
razmerah, silno posebnih, silno
zločinskih... In ako je Belgradu us-
ojeno, da postane in ostane naše
državno središče, potem imamo tu pravo
sliko naše minulosti, našega trp-
ljenja, našega tisočletnega, temnega,
kaotičnega, brezčilnega življenja.
Zaman iščeš tu zunanega znaka, ki
bi ti povedal, to je prišlo iz nas, ži-
velo je od nas, vzklilo je v trenutku,
ko se je nebesko sonce spomnilo tu-
di na nas in nam podarilo nekaj svo-
jih žarkov. Zaman iščeš stavbe, stol-
pa ali stebra, ki bi ti govorili o du-
ševnem razmahu probujene narodne
duše. Vzhod se križa z zapadom in
neredni površnosti, brez potoznosti
in brez izrazitosti. Slogo iščeš, har-
monično združitev. Širokega in viso-
kega prostega razmaha, vitkega ste-
bra ali krepke črte v surovem kam-
nu. Kje je črpal Mestrovic svojo
umetnost?

Zamislj se v usodo tega ljudstva,
opravič ga, in odkrije se ti resnica
v vsej svoji goli brutalnosti. Veke in
vele je tekla njegova mlada in zdrava
kri na nešteti bojščih, izpa-
vala so se njegove moči v brezplodnih
bojih. Malostevnili in zapuščenih,
obložen od različnih sovražnikov,
tepan in izkoriščan od lastnih gos-
podarjev, živel ni zase, za svoje
življenje. Trpel je in krvavel, pre-
našal stoletno svojo usodo, prenašal
vse žalostne nepravice, prenašal zu-
nanje in notranje sovražnike. Zakaj
kako je bilo veliko število zunanjih
sovražnikov, nič manj veliko ni šte-
vilo notranjih zatiralcev. Za boj in
trpljenje je živel to ljudstvo, za
svojo narodno svobodo — priznamo
— a tudi marsikaj za slavo in srečo
svojih močev. Ne tapajmo resni-
co, ne zapirajmo oči pred očitnim
dejstvom. Take izrazite razlike med
njim slojem in drugim, med življen-
jem gospodujoče pseudo-elite in ši-
roko ljudsko maso, je težko najti dru-
god. Ko vidiš tu peščico bogatih gos-
podov, ki se kopljejo v milijonih in
zastarelih državnikov, ki jim usoda
ljudstva ne dela najmanjše sile, se
nehote vprašaš, če ni socialni čut
prišel tu niti do svoje najbolj primi-
tivne faze.

Ali slabo sodiš to ljudstvo, ako
ra preseješ je po zunanji izrazih
njegovega dosežanega življenja. Člo-
veška misel je v njem globoko do-
zorela, pravo črto njegovega bitja
in žitja dobiš šele v njegovi — duši.
Ta narod, ki je živel je za boj in trp-
ljenje, je v notranosti svoje duše ta-
ko jak in samozavesten, kakor ma-
lo kateri drugi narod na svetu. V
njem ni lažnjivega nlinjenja, v njem
ne najdeš trepeti in negotovosti;
kljub velikim različnim izgubam te
strašne vojne, živi v njem še vedno
krepka, živa vera v življenje, v bo-
dočnost. Kakor je žalostna in težka
sedanjost, kakor je bila temna nje-
gova preteklost, v njem so dani vsi
pogoji silnega, čilega, zdravega in
prostega življenja.

V Belgradu pogrešamo mi, ki
smo živeli na križišču zapadnih na-
rodov marsikaj, ki predstavlja bistvo
našega značaja, prednost našega na-
predka, pogoj naša bodočnosti, ali
lake take samozavesti, krenke volje

in žive vere ni pri nas v nobeni meri
in v tem oziru priznamo, da nas bra-
ti Srbi močno nadkriljujejo.

Belgrad! Ves problem našega
nadaljnjega razvoja tiči pač v tem,
kako najti skladni izhod za raznoli-
ko stopnjo napredka in bistva posa-
meznih delov Jugoslovanskega na-
roda. Ali imajo gospodje, ki gospo-
dujejo v našem glavnem mestu in ki
so se zatekli tja iz raznih krajev
združene Jugoslavije dovolj zmisla
za obsežnost in pomen tega vpraša-
nja? Dvomimo?

Kar se danes dela v Belgradu, ne
predstavlja niti najelementarnejši za-
četek zmiselnosti, s širokim razma-
hom in krepko potoznostjo zasnovane
ljudske politike. Ograde državne
organizacije je več kot primitivno,
načela o politiki, o državnih nalogah,
o novih potrebah, ki vladajo v mož-
ganih državnih voditeljev, so vse
prej kot moderna, vse prej kot od-
govarjajoča smotom in težnjam se-
danjega časa. Da ne govorimo o dr-
žavni konsolidaciji in o enakih re-
šeh, ki imajo šele priti!

Eno je pač gotovo za vsakega, ki
pazno premotriva delovanje v Bel-
gradu. Rešitev za revna Jugoslovanska
ljudstva pride gotovo, ali po vse
drugačni poti, od vse drugačnih slo-
jev. Jugoslavija stopa v novo zgo-
dovino ne samo zaradi tega, ker je do-
segla zedinjenje, marveč zaradi tega,
ker se šele sedaj pričenja njeno pravo
življenje, življenje onih, ki so bili do-
slej brezpravnih, ki so živeli le za
vojno, ali, ki so bili plen tujim gos-
podovalcem. Zgodovina nove Jugosla-
vije bo zgodovina njenega narodno in
socialno prostega ljudstva — in bo
zgodovina sijajnih pridobitev, velikih
duševnih zmag, čilega vstvarjenja,
mogočnega uveljavljanja.

Konsolidacija pride, pride iz vrst
zatiranih, pride iz združene, jake in
samozavestne volje ljudstva.

Ziva vera srbskega brata bo zma-
gala, po tisočih porazih pride prava
zmaga. V to zaupamo.

Zgodovina Belgrada se šele pri-
čenja. Kar kliče tako samozavestno
v neporazni ljudski duši, bo našlo
pravi izraz in pravo obličje v njegovi
novi organizaciji, v njegovih prostih,
stremljenju in hotenju ljudske duše
odgovarjajočih upravnih in napravah.

Policijske ure.

Kdor bi očital naši vladi, da je
prehitra, bi bil krivičen. To se ji mo-
ra priznati, da vsako stvar toliko ča-
sa in tako temeljito premišljuje, da
se ljudje starajo ob tem premišljevanju.
Hvala bogu, da ni ta vlada na pr.
požarna bramba, ali da ne zvoni
proti toči, ali da ne čepi na lokomo-
tivi itd., to bi bila polomija, še dokaj
večja, kakor je sicer. Tako je bilo n.
pr. treba trimesečne pijanosti v
Ljubljani, preden se je vlada v svoji
naglici odločila, da je posegla po pri-
mernih sredstvih. Seveda ni prepo-
vedala alkohola, ampak pustila je za
svoje ljube državljane zadnja vrata
odprta, omejila alkohol, zato pa
otroke spravila — spat. Tudi tiste
otroke so ti dobro rejni jerofi silo-
ma pognali v posteljo, ki garajo cel
dan, se vsedejo po 8. uri zvečer k
skledi okisanega fižola, in bi po ve-
čerji radi brali recimo razna glasila
naše vlade. A še to jim je zabranjeno;
kajti kavarne so nabito polne, in
preden dobiš kak list v roke, pote-
češ časih po celo uro in več. Ko pa
prideš do lista, ali ko si sredi razgo-
vora, pa te zopet nadlegujejo vse-
mogoče straže in ti jo odkurijo nein-
formiran domov, kakor si prišel. Ča-
kali smo od dne do dne, da bo ta
slavna vlada skušala vendar brez
večnih policijskih sekatur izhajati,
ali kakor vidimo, čaka zopet na vrag
vedi kak termin, da se ji bo izljudilo,
policijsko uro potisniti naprej. Misli-
mo, da se da pijančevanje vse dru-
gače prijeti, ako ima vlada resno na-
mero, napraviti red. Ali da mora
ogromna večina občinstva trpeti ra-
di ekcesov gotovih pijancev, in to
menda do sodnega dneva, te modro-
sti res ne umejemo. Mi smo bili prvi,
ki smo zahtevali svoj čas remedure
proti ostudnemu in kvaternemu pijan-
čevanju, a zahtevamo, tudi, da se

nas ne šikanira po nepotrebnem.
Makari naj se prepove ves alkohol,
toda javni lokali, zlasti kavarne, naj
bodo odprte, kakor je to potrebam
primerno. Vladnega nepotrebnega
ljerobstva à la Avstrija, pa mi čisto
nič ne rabimo, ne glede na to, da ta-
kih abotnosti sploh ne razumemo, da
ima na pr. mesece Celje kavarne
odprte do 12. ure ponoči, stolna
Ljubljana pa jih zapira, skoro ko ho-
dijo kokoši in ž njimi menda vlada
spat.

Številke govore...

Nekako neprijetno presune člo-
veka, če prebira časopise in čita po-
ročila iz narodnega predstavnstva.
Finačni minister je namreč predlo-
žil zakonsko predlogo o dovolitvi
kredita v znesku 130.000.000 dinar-
jev za mesec april za redne in iz-
redne potrebščine države SHS. Ta
kredit je razdeljen nastopno: Vojno
ministrstvo 22.500.000 dinarjev,
ostala ministrstva za Srbijo 13 milio-
nov, državne oblasti za Hrvatsko
in Slavonijo 3 in pol milijona dinar-
jev, v Bosni in Hercegovini 3 milio-
ne dinarjev, v Banatu, Bački in Ba-
ranji 2.800.000 dinarjev, v Sloveniji
2.700.000 dinarjev, v Crni gori 1 mi-
lijon dinarjev, v Dalmaciji 800.000
dinarjev. Vse to za osebne izdatke.
Za materijalne izdatke pa nastopno:
Vojno ministrstvo 30 milijonov di-
narjev, ostale oblasti v Srbiji 7 in
pol milijona dinarjev, v Hrvatski in
Slavoniji 6.700.000 dinarjev, v Bosni
in Hercegovini 5 milijonov dinarjev,
v Bački, Banatu in Baranji 4 milio-
ne dinarjev, v Sloveniji 2.200.000 di-
narjev, v Crni gori 1 milijon dinar-
jev, v Dalmaciji pol milijona dinar-
jev. Za celo kraljevstvo se rezervira
vrhu tega 15 milijonov dinarjev. —
Seštejno sedaj vse te vsote in dobili
bomo sledeč rezultat: Vojno mini-
strstvo 52.500.000 dinarjev, vsa osta-
la ministrstva in državni uradi cele
Jugoslavije 53.700.000 dinarjev. Re-
zerva 15.000.000 dinarjev se bo pa
najbrže porabila po istem ključu. Tu
vidimo, da nenasitni militarizem po-
žre skoro polovico dovoljenega kre-
dita. Vsi drugi upravni izdatki držav-
nih uradov posameznih dežel prese-
žejo izdatke za vojno ministrstvo le
za 1.200.000 dinarjev. Razvidno je
iz tega, da ima tudi pri nas prven-
stvo militarizem in da se za tega
moloha vedno in povsod najde po-
kritje, dočim za druge potrebne iz-
datke javkajo ministri, da ni pokritja
in preobračajo vse žepa ter stre-
sajo zadnje »fiske« iz njih, češ: le
poglejte, kako »suhi« smo. Ko je
uradništvu zahtevalo zvišanje plač,
je takoj planila znana klika pokoncu
ter zanjavkala: »Kaj pa mislite, gos-
podje, vi hočete ruinirati ubogo Ju-
goslavijo!« In pri tem se je šlo le za
majhno vsoto v primeri z izdatki za
militarizem. — Delavstvo zahteva,
da država v najkrajšem času izve-
de razne socialno-politične zakone v
prid delovnim slojem, ministrski svet
pa odkimuje, češ, bo težko šlo, da se
ne zamerimo onim, ki imajo mošnje
zlata in žvenkljajo s cekini ter jih
radi posodijo državi na visoke obre-
sti, če jih pustimo v miru, da pošteno
prebavijo z delavskimi žulji prisvo-
jene milijončke. In tako naprej. Mi-
litarizem koraka svojo pot. Povsod
je enak. Naj ima »pikelhavbo« in
»Es ist erreicht« ali pa opanke, pov-
sod žre, žre in žre... Državniki so
pa veseli, da je tako. Saj ni še dolgo
tega, kar je rekel naš dični notranji
minister Svetozar Pribičević: »Dr-
žava se more vladati le s silo.« Go-
tovo je tudi sam z veseljem glasov-
val za te milijončke, za katere si ku-
pimo mesto šol, bolnic in take ropo-
tije bajonetke, na katere se bo po-
tem on upiral, ko bo vladal z želez-
no pestjo »srečno« Jugoslavijo. Ubo-
gi Viljem, povsod te hočejo posne-
mati!

Politične vesti.

Jugoslavija.

Kurz krone pada.

LDU, Zagreb, 28. »Obzor« poro-
ča iz Belgrada, da kurz parne krone
še neprestano pada. Danes velja 100

dinarjev 305 kron, 100 frankov 205
kron, 100 drahem 953 kron, 100 mark
185 kron.

K prepovedi trgovine z inozem- stvom.

LDU, Zagreb, 28. Kakor javlja
»Obzor«, je dobila hrvatska vlada od
trgovinskega ministrstva iz Belgra-
da obvestilo, da prepoved trgovine
z inozemstvom ne velja za one tr-
govske posle, ki so bili sklenjeni pred
20. t. m. in ki se morajo efektuirati
tekotom treh mesecev. Nove kupčije
pa se morejo skleniti samo potom tr-
govinskega urada za trgovino z ino-
zemstvom, ki bo začel poslovati 1.
aprila.

Brzojavni promet s Švico odprt.

LDU, Zagreb, 28. Poštno ravnateljstvo razglša, da se s 1. aprilom
zopet odpre brzojavni promet med
kraljevstvom Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev z vso Švico. Pristojbina zna-
ša za besedo 19 par oziroma 48 vi-
narjev. Minimum za brzojavko je 1
dinar oziroma 2 K 50 vin. Dovoljene
so tudi nujne brzojavke s trikratno
pristojbino.

Veliki župan Zagreba vpokojen.

LDU, Zagreb, 28. Uradni list ob-
javlja vpokojenje velikega župana
zagrebske županije, znanega pisatelja
Ljube Babiča.

Aretacije v Zagrebu se nadaljujejo.

LDU, Zagreb, 28. Včeraj je bil
aretiran trgovec Izidor Weissner, ki
je, kakor znano, ščeval na zadnji tr-
govski skupščini proti srbski posad-
ki in protestiral proti temu, da bi bili
Nemci in Madžari naši sovražniki.

Zveze med Jugoslavijo in Ogrsko prekinjene.

LDU, Zagreb, 26. Uradno se raz-
glša: Z ozirom na dogodke zadnjih
dni na Ogrskem je vojaška oblast
prepovedala vsak prehod iz Jugo-
slavije na Ogrsko in obratno. Vsako-
do, ki bi kljub tej prepovedi skušal
prekoračiti obmejno črto, bo od vo-
jaških oblasti aretiran.

Po svetu.

Italijani prevažajo vojaštvo.

LDU, Berlin, 27. (ČTU.) »Secolo«
poroča, da se na italijansko fronto
prevažajo večji transporti italijan-
skih čet. Jadranska pristanišča so
izza ponedeljka popolnoma zaprta.

Revolucionarno gibanje v Italiji.

LDR, Curij, 28. (ČTU.) Od itali-
janske meje se javlja: Vesti o razšir-
janju revolucionarnega gibanja v Ita-
liji se potrjujejo. Po sklepu milanske
konference socialistične stranke se
je po vsej Italiji pričela živahna agi-
tacija izrazito revolucionarnega zna-
čaja in z republikanskimi tendencami.
Boliševiški preobrat na Ogrskem, o
katerem smejo listi vsled še vedno
stroge cenzure zelo malo poročati,
je naredil na proletarijat kar najglo-
bokejši vtis. V Milan in v Florencio so
se sklicali novi kongresi socialistov
in anarhistov. Slabi gospodarski po-
ložaj omejitve v obratih, povzročene
po pomanjkanju premoga, in vedno
večja brezposelnost razširjajo revo-
lucionarno gibanje. V Rimu so bili
prejšnji teden izgedi brezposelnih,
ki so demonstrirali proti vladi. Sku-
pino demonstrantov, ki je nosila rde-
čo zastavo z napisom za boljševizem,
so karabinjerji obkolili in aretirali
več demonstrantov. Pri poizkusih
množice, da bi osvobodili aretirance,
je prišlo do krvavih spopadov. Ena
oseba je mrtva, ranjenih je več. V se-
verni Italiji prihaja položaj tako kri-
tičen, da namerava vlada pritegniti
angleške čete za vzdrževanje reda.
Deloma zaplenjena notica »Avantija«,
ki naznana prihod angleške vojske
transportne ladje v severo-italijansko
luko, potrjujejo namen vlade. V tako
kritičnem položaju je umljivo pisanje
italijanskih listov, ki zahtevajo takoj-
šnji sklep miru in hiter sporazum z
Jugoslovani.

Italija naj preskrbi Nemško Avstrijo
z živil.

LDU, Pariz, 28. (ČTU.) Po brez-
žičnih francoskih poročilih iz Rima

je Italija dobila nalog, da preskrbi
Nemško Avstrijo z živil, ki so nako-
pičena v Reki in v Trstu. Za prevoz
teh živil mora dati na razpolaganje
italijanski prevozni material.

Železničarska stavka v Nemški Av- striji.

LDU, Dunaj, 28. (ČTU.) Ponoči se
je pridružilo stavki osebe zapadne
in Franc-Joževe železnice. Vlak,
ki odhaja ob 7.30 minut jutraj iz za-
padnega kolodvora preko Solnograda
v Monakovo, ni odšel. Na Franc-
Joževski železnici se niso odpejali
vlaki na Češko. Tudi več lokalnih
vlakov je izostalo. Kakor na drugih
železnicah so se tudi tukaj uradniki
in železniški nameščenci pridružili
stavki. Njihovi zaupniki so se sestali
z zaupniki drugih železnic in se bodo
skupno z vlado pogajali. Na severo-
zapadni železnici se vrši promet še
dalje. Državni urad za promet poro-
ča, da se je danes ob desetih dopol-
dne pridružila stavki tudi severna
železnica. Ob devetih dopoldne so
bila v parlamentu pogajanja z želez-
ničarji. Vlado so zastopali državni
tajnik Paul, državni kancelar dr.
Renner in posl. Tomschik. Zastopa-
ne so bile vse železničarske organi-
zacije. Prebivalstvo in vlada stojita
pred položajem, čigar resnost nihče
ne podcenjuje. Nič manj kot sedem
vlakov z živil, ki so se peljali iz Tr-
sta na Dunaj, je nekje na progi ob-
tičalo. Zaloge, ki jih imajo oblasti za
prehrano na razpolago, so tako majh-
ne, da že v kratkem ne bodo ve-
deli, kaj bodo dali dvema milijonoma
ljudi prihodnje dni za hrano. Antan-
te komisije so odredile, da se ne sme
noben vlak z živil odpeljati iz Trsta,
dokler ne bo proga prosta in dokler
ne dosepe vlaki, ki so obtičali na
progi, v namembno postajo.

LDU, Gradec, 27. (DKU.) Davi so
pričeli stavkati tudi nameščenci dr-
žavni železnice. Promet na progi Gra-
dec-Fehring-Aspang je ustavljen.
Stavkujoči južni železničarji so imeli
zborovanje, na katerem so imenovali
svet železničarjev. V tem svetu so
zastopani tudi uradniki, ki so se iz-
javili solidarne z delavci. Svet želez-
ničarjev se je proglasil permanentnega.
Stavkujoči so prevzeli varnostno
službo na kolodvorih, da preprečijo
sabotažo.

Dr. Kramar je — hraber mozakar.

LDU, Lyon, 28. V sredo zvečer
se je vršil v francoskem krošku ino-
zemskih časnikarjev banket, kate-
remu je predsedoval ministrski pre-
sednik Čehoslovaške republike dr.
Kramar. Pri tej priliki je imel dr.
Kramar govor, v katerem je izjavil
med drugim nastopno: Mi smo nai-
močnejša zapeka proti znamenitemu
»Drang nach Osten«, katerega je ob-
orožena sila naša začasno uspešna
la, ki je pa drugače še vedno živ in
nevaren. Nama je to dobro znano in
ponosni smo na svojo nevarno na-
stojanko, katero ograža germanski
nadvlada. Pri nas so samo čimrjedi
starokopijneži trepetali pred Nemci-
jo in Avstrijo, ki sta se sedaj vladali
boljševizmu. Naš narodni čut je pre-
močan, da bi se mi tako lahko v
skušnjavam boljševičkega parav-
naš narod ne bo nikdar dovolil
boljševizmu, ako ga ne bo prišlo do
temu najboljši agent boljševizma
kota. Upajmo, da se to ne zgodi.
boljševizmu pa leži tudi druga ne-
varnost za nas; nič ni namreč bolj
značilno, kot sedanja boljševiška
zveza med Rusijo, Ogrsko in Nem-
čijo, pa naj bo slednja spartakiščna
ali zmerno-socialistična. Ako ostane
v Rusiji boljševizem na krimlu, po-
tem pade Rusija brezdvomno pre-
all slej v roke Nemcem.

Češka narodna skupščina.

LDU, Praga, 27. (DunkU.) V da-
našnji seji narodne skupščine so
sprejeli adresso na decembrsko spo-
menico predsednika Masaryka. Spo-
menica je zelo obširna in začeta z
opisovanjem delovanja Čehov med
vojno. Spomenica poudarja potrebo
prijateljskih odnosov do Poljske in
Jugoslavije. Dalje veli spomenica:
»Če bo Čehoslovaška republika ime-
la skupne meje z Jugoslavijo, se
mora ustvariti koridor, ki bo zvezal

Čehoslovaško državo z Jugoslavijo.
Nadalje se zahteva internacionalizacija Labe, Donave in Visle in železnice od Bratislave preko ogrskega ozemlja in čehoslovaške meje skozi nemškoavstrijsko ozemlje do meje Jugoslavije in od Fürtha preko Norimberga do Strassburga. Naposled se zahteva, da se čehoslovaška država izloči iz blokade in da se dovoli uvoz po Lahi in Donavi. Spomenica nadalje zagotavlja, da bodo Čehi pri likvidaciji skupnih posestev bivše Avstrije kar najodločneje zahtevali vse svoje pravice in zlasti, da se jim vrnejo vse umetniške in zgodovinske znamenitosti, ki so bile svojčas odnešene iz Čehoslovaške.

Iz sovjetske ogrske republike.

LDU. Nauen, 28. (Brezžično.) Da se prevede gospodarsko življenje v komunistični tok, je odredila ogrska sovjetska vlada, da se morajo zapreti vse trgovine, izjemni trgovine z živili, drogerije, knjigotržnice in lekarne. Zaloge bo kontrolirala in prevzela vlada. Prej ne sme nihče ničesar prodati. Prestopki se bodo kaznovali s smrtno kaznijo. Ljudski poverjenik za uk je odredil, da se proglaša vsa gledališča za občno lastnino in da se prihranila dve tretjini vseh vstopnic delavstvu.

LDU. Nauen, 28. (Brezžično.) O novih oblastnikih ogrskih se javlja, da je bil Garbai prej zidarski pomočnik in da je bil sedanjí novi minister za zunanje osle Bela Kun v ruskem vojnem letništvu organizator Rdeče armade.

LDU. Nauen, 28. (Brezžično.) Ogrska revolucionarna vlada svetov je odredila ustanovitev Rdeče armade, ki naj obstoja zlasti iz delavcev.

Za vojaško intervencijo na Ogrskem.

LDU. Berlin, 27. (DunKU.) Abend poročila iz Baslia: Pariška »L' Information« javlja, da je imel včeraj Clemenceau s Fochom razgovor o položaju na Ogrskem. Uspeh tega pogovora je bil, da so takoj v Marseilu nabavili 9 parobrodov za prevoz kolonijalnih čet na Ogrsko. Razen tega je bilo med Clemenceaum in Fochom menjanih več brzojavk, iz katerih izhaja, da so naprosili Italijane za pomoč proti Ogrski. Italijani pa so radi lastnega notranjega političnega položaja odklonili vsako pomoč.

Socializacija denarnih zavodov na Ogrskem.

LDU. Budimpešta, 27. Revolucionarna vlada svetov je izdala naredbo, s katero se odreja socializacija denarnih zavodov. Ljudski poverjenik za finance je pooblaščen, prevzeti vrhovno vodstvo vseh denarnih zavodov, oziroma staviti ista pod kontrolo, kakršno smatra za primerno, da se izvede socializacija. Vodstvo posameznih bank in hranilnic prevzamejo posebni funkcionarji, katere imenuje ljudski poverjenik za finance. Dviganje vlog je dovoljeno samo v zelo omejenem obsegu. Denarni zavodi ne smejo zamostojno izvršiti nikake transakcije v vrednostnih papirjih ali drugačnih vrednostih. Kdor ima v banki ali hranilnici tekoči račun ali kakršnokoli vlogo, mora najkasneje v 14 dneh, pri vsotah izpod 15.000 kron v 30 dneh dokazati svojo istovetnost, drugače zapade njegova vloga v korist državne blagajne.

LDU. Budimpešta, 27. Revolucionarna vlada svetov je pooblastila ljudskega poverjenika za finance, da izda naslednji odredbo: Vsa zlatnina in gotovina v inozemskih valutah, ki se nahaja shranjena v varnostnih denarnih zavodov, se prepriše na tekoči račun. Na zahtevo se izdajajo tudi vložne knjižice o imenovanih vsotah. Vrednostni papirji in drugi vrednostni predmeti, kakor tudi spisi ostanejo še nadalje v varnostnih. Kdor v 8 dneh ne izroči ključa svojega safea, temu se vlomi safe s silo in zapleni vsebina.

LDU. Budimpešta, 27. Revolucionarna vlada svetov je objavila odredbo, v zmislu katere bo vsakdo postavljen pred revolucionarno sodišče, kdor ne izroči zlatega denarja in inozemskih novcev, katerih lastnik je, najkasneje v 14 dneh v upravo kakemu denarnemu zavodu, ki stoji pod kontrolo revolucionarne vlade svetov.

Antanta proti komunistom.

LDU. Ženeva, 27. (CTU.) »Temps« zahteva energično, naj antanta zasede najvažnejše točke Nemčije. To je po mnenju lista edno sredstvo proti komunistom. Vse francosko časopisje kaže zmedenost in strah, ko piše o prevratu na Ogrskem. List trdi, da se francoska vlada pogaja z Italijo, da bi le-ta imela pripravljenete čete, ki bi korakale proti Ogrski. Socialistični listi pišejo, da bi bil ta korak antantni vlad velik pogrešek.

Antantne čete za Rumunsko in Ogrsko.

LDU. Rotterdam, 28. (CTU.) »Nieuwe Rotterdamse Courant« javlja iz Pariza: Antantna vojska, ki odide na Rumunsko, šteje 200.000 mož. Tudi ameriške čete odhajajo na Rumunsko in Ogrsko.

Z mirovne konference.

LDU. Pariz, 26. (DunKU.) Predsednik Wilson, Clemenceau, Lloyd George in Orlando so v terek zborovali v vojnem ministrstvu ter razpravljali o rešitvi problema, ki se stoji v tem, da se Nemčiji kakor hitro mogoče naprtijo mirovni pogoji in da se v to svrhu končno ugotove vsi vojaški, teritorialni, gospodarski in finančni pogoji predmirovne dogovora in da se temu dogovoru priklapi ali popolen načrt zveze narodov, ali temeljna izjava, glasom katere mora vsaka država na to paziti, da ne zapade zaničevanju človeštva.

LDU. Pariz, 27. (DunKU.) »Agence Havas« poroča: Clemenceau, Wilson, Lloyd George in Orlando so imeli v ponedeljek zopetno kabineto konference, na kateri so razpravljali vprašanja določitve renskih mej. Britanski in ameriški krogi povdajajo, da bo ta nova metoda delovanja v najkrajšem času privedla do preliminarne miru.

LDU. Berlin, 27. (DunKU.) »Berliner Tageblatt« poroča preko Haaga iz Pariza: Konferenca je sklenila, da se ne bo samo z Nemčijo sklenil poseben mir, temveč mir, ki bo veljaven za vse. To pomenja pa zakasnitev in se računa, da mirovni pogoji ne bodo gotovi pred koncem aprila. Ker ima četvero zveza približno 10-dnevni čas za posvetovanje o sprejetju ali odklonitvi predlogov, najbrže splošni mir ne bo sklenjen pred sredo meseca maja. Te izjemne programe so bile odredene pod pritiskom italijanske ultimata.

Boljševizem jim ne da spati.

LDU. Pariz, 27. Agence Havas poroča: Zbornica je nadaljevala debato o proračunskem provizoriju. V odgovor na izjavljanje več govornikov je izjavil minister za zunanje posle Pichon, da je že v svojih prejšnjih izjavah opozarjal na to, da francoska akcija na noben način ne bo vplivala na notranjo politiko Rusije. Clemenceau je istotako izjavil, da namerava vlada zatreti boljševizem. Nikoli ni Francija zanemarljiva tega načrta. Vladi se očita, da je napovedala Rusiji brez privolitve parlamenta vojno. Rusijo se večkrat zamenjava z boljševizmom. Francija je ostala svoji prejšnji zaveznici zvesta. Pichon je nadaljeval: »Mi nismo napovedali vojno Rusiji! Začeli smo vojno proti onim, ki so se polastili moči s tem, da so kršili vse zakone in razpustili izvoljeno ustavotvorno skupščino. Nismo napovedali vojno Rusiji, ko smo začeli boj proti onim, ki zatirajo deželo. Boljševizem ni nadloga samo za Rusijo, temveč za vse človeštvo.

Francosko delavsko vstaja.

LDU. Berlin, 27. (DunKU.) »Achtung Abendblatt« poroča iz Ženeve: Glasom poročil francoskih listov, ki so v zadnjih dnevih, čeprav zelo poobejen sem došli, se je delavsko gibanje zelo razširilo po vsej Franciji, izhajajoče iz Pariza in vzhodne Francije. Gibanje je prešlo tudi na južno-vzhodno Francijo.

Kongres ruskih komunistov.

LDU. Moskva, 27. (DunKU.) — Brezžično.) Organ ruskih komunistov, »Pravda«, razpravlja na vodilnem mestu o uspehih kongresa stranke in pravi: Osmi kongres naše stranke se je vršil v znamenju dela in organizacije. Najvažnejše politično vprašanje je bilo vprašanje stališča stranke proletarijata k stanu srednjega kmeta. To vprašanje je postalo vsled dogodkov zelo važno. Prej je šlo za veliki boj med dvema glavnima silama: med kapitalističnim družbo in proletarijatom. Organizacija proletarijatske diktature je uničila buržoazijo. Tembolj pereče je vprašanje stališča proletarijata napram srednjemu stanu. Glede tega se je naš kongres oficijelno izjavil nastopno: Nismo sovražniki, temveč prijatelji stanu srednjega kmeta. Velikanska revolucija napreduje in kakor je to dokazal naš kongres, napredujejo tudi mi.

Boj za šesturno delo v premogovnikih.

LDU. Nauen, 28. (Brezžično.) Delavci v rensko-vestfalskih premogovnikih izsiljujejo čimdalje uspešnejše uvedbo šesturnega dela. Cela vrsta obratov je že uvedla šesturno delo, v drugih obratih v rudokopnem okraju so stankali, da bi izsilili šesturno delo. Nekatere skupine v obližju bochenskem in wittenskem so pričele sumptijsko stavko. Velike zveze rudniških delavcev so proti uvedbi

šesturnega delavnika in zastopajo stališče, naj se uredi to vprašanje mednarodnim putem, zlasti sporazumno z Anglijo. Končno veljavna ureitev naj se potemtakem prihrani mirovni pogodbi.

Zakon o vojaški dolžnosti na Angleškem sprejet.

LDU. London, 27. Reuterjev urad poroča: Zbornica je sprejela zakon o vojaški dolžnosti. Predlog, da bo zakon veljaven namesto s 30. aprilom 1920 šele z 31. decembrom je bil odklonjen v 292 glasovi proti 70 glasovom. Nadaljnji predlog glede dolžnosti vojaške službe na Ruskem so tudi odklonili.

Položaj v Barceloni.

LDU. Barcelona, 27. (DunKU.) »Agence Havas« poroča: Barcelona je zadobila popolnoma tuje lice. Karvarne, v katerih morajo lastniki sami streci svojim gostom, so polne radovednecev. Rdeči križ pokopuje mrlice. — V Seviji so poizkušali delavaljne pregovorniki, da naj se pridružijo stavki. Med redarstvenim moštvom in manifestanti je prišlo do streljanja. Zaprl so tri anarhiste in štiri agitatorje.

Amerikanci se tolažijo.

LDU. Pariz, 27. (Brezžično.) Iz Newyorka javljajo: Ameriški listi smatrajo dogodke na Ogrskem za poizkus strahovanja mirovne konference. »Newyork Herald« priporoča nujno, da se pošlje čimprej izdatna vojaška pomoč vzhodnim zveznim državam in pravi, da bi morala biti zasedba Berlina in Budimpešte s četami antante prvi odgovor na početje Karolyija, ki uboga vse preveč svoje nemške učitelje. Po mnenju lista »Newyork Times« se zdi, da skušajo Madjari prizoriti precej spreten bluff, da je pa treba pokazati Ogrski brezuspešne njene grožnje.

Boljševiško gibanje v Avstraliji.

LDU. Ženeva, 27. (CTU.) »Echo de Paris« poroča, da preti v Avstraliji boljševiško gibanje, ki utegne izbruhniti vsak čas. V Brisbanu so bili krvavi boji med delavci in redarji.

Iz časopisja.

»Slovenski Narod« z dne 27. t. m. prinaša članek o svobodni trgovini: Draginja je vsled svobodne trgovine silno narasla. Kaj bo šele v juniju, juliju, ko že zdaj nimamo ničesar! Strah nas je. Če ne nastane temeljit preobrat glede prehrane, bo, če vračunamo še to, da se bo v najkrajšem času zamenjal denar (3 krome za 1 dinar), nastala katastrofa. Za boga, pravi članek, gospodje v Beogradu, pogledjte malo bolje v naš svet! — Da, gospodje pri vladi so ravnodušni in mislijo, da se bo lahko krotilo sedanje naše ljudstvo tako kot se je nekdanj po mačehi Avstriji! In kdo se je zavzemal za svobodno trgovino? Ali smo se morda socialisti?

»Slovenec« piše ob priliki izstopa socialističnih demokratov iz vseli vlad, kako da se zbirajo oblaki nevlite po Hrvatskem, Bosni itd., vlada pa zoper to ne najde drugega zdravila kot — zapor in preganjanje. Zaman je izgovor, da se to dela, ker delujejo v notranjosti sovražne agitacije. Razlogov za nezadovoljnost je v nas samih dovolj. Ne le, da je centralna vlada slaba in nesposobna, pa četudi bi bila najboljša, ji bo ljudstvo, če že ne sovražno, vsaj pasivno stalo nasproti. Ljudstvo ni bilo nikdar tako malo deležno vladanja, kakor je danes pri nas v lastni državi, ki si je zapisala demokratizem na čelo!

Pridobitve trboveljskih premogarjev.

V 66. seji deželne vlade za Slovenijo se je sklenilo, da se vrše pogajanja glede zahtev, katero so postavili premogarji Trboveljske družbe do delodajalca, pod intervencijo vlade. Tekom pogajanj so se rešile naslednje zahteve delavcev sporazumno:

1. Družinske doklade po 1 K za delavca in po 50 vin. za vsakoga družinskega člana ostanejo. Kot družinski člani se štejejo žene in otroci do 16. leta, če niso pri rudniku zaposleni.
2. Na dnevnem odkopu se postav. baraka. Delavci dobe tudi ob slabem vremenu, ko ne morejo delati, minimalno plačo, če pridejo pravočasno na delo in ne zapuste brez dovoljenja obratovodje ali paznika barake oziroma delavnega kraja, dokler traja njih delovna doba (šit). Med deželjem so v baraki, pri ugodnejšem vremenu na delu.
3. Stanovanja se bodo takoj popravila, v kolikor je to mogoče. Razventaja se bodo gradile na dnevnem odkopu barake za stanovanja in drugje pa delavske hiše, ko bodo zidarija na razpolago.
4. Ako se delavca premesti od dela njegove kategorije k delu nižje ka-

tegorije, se mu plače vsled tega ne sme skrajšati.

5. 50%ni povisek za nadurno in nedeljsko delo ostane.

6. Kakor hitro bodo material in zidarija na razpolago, se poveča delavsko kopališče v Hrastniku in zgradi na novo v Kotredežu (Zagorje) in Kočevju.

7. Električna razsvetljava se napelje v rudniška delavska stanovanja. Sporazumno z delavci in Trboveljsko družbo razsodi pa deželna vlada v naslednjih točkah tako-le:

1. Obstoječe pogodnine (Geding) in stalne plače (Herrenschriften) se povišajo za 35%.
2. Pogodnine in stalne plače se določijo: za profesoriste in kopače dnevno na 18 K, za mlajše kopače in vozače dnevno na 15 K, za delavke dnevno na 12 K, za mladostne delavce pod 16. letom dnevno na 9 K.

Če bi bil zaslužek manjši, se mora plačati označena minimalna plača. Da dobi minimalno plačo, mora delavec doseči najmanj 75% storitve (Leistung), katero je dosegla njegova kategorija v letu 1917. Te obveznosti ga oproste samo zadržki, ki bi ga ovirali pri njegovem delu, kot: pomanjkanje vozov, lesa, bencina in sploh obratnega materiala, ovire v odvažanju (slabe proge, ovire v savskem rovu in na separaciji), vročina nad 20° C v jami, plini ogenj, voda, dež, hudi prepri, ki bi delavcu bistveno otežkočilo delo.

3. Vsem delavcem, ki ne dobe stanovanja v družbenih hišah, se plača stanarina in sicer: samcu 15 K, rodbinam do treh oseb 20 K, rodbinam do petih oseb 25 K, in rodbinam nad pet oseb 30 K mesečno.

4. Rokodelcem se preskrbi orodje od družbe. Dokler rabijo svoje orodje dobe za obrabo istega mesečno po 10 K. — Glede enkratnega nabavnega prispevka se bo sklenalo v prihodnji seji.

Razprave o nadaljnjih zahtevah in spornih vprašanjih med delavstvom in trbovelsko premogovno družbo so dovedle do naslednjega rezultata: Sklene se: 1. da se izplača najkasneje do dne 15. aprila t. l. nastopni enkratni nabavni prispevek: delavcem in delavkam po 250 K, ženam po 250 K, otrokom po 100 K; 2. povišane plače in odškodnine za obrabo orodja je izplačati za dobo od dne 9. marca t. l. naprej; 3. da dobi delavec pravico do minimalne plače, mora doseči najmanj 75% storitve (Leistung) njegove kategorije v letu 1917. — Gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo se naroči, da prepusti kakih 25 barak za delavska stanovanja trboveljski družbi.

Službe trafike in ustanove za invalide ali svoje padlih.

»Komisija za preskrbo vračajočih se vojnikov v Ljubljani opozarja na proste službe, trafike in ustanove za invalide in svoje padlih, umrlih ali pogrešenih vojakov. Z debelimi črkami je tiskana oblast, ki je mesto razpisala in pri kateri je treba prošnjo vložiti, za tem sledi razpisana služba, trafika itd. V oklepaju je povedan dan, do katerega se mora prošnja vložiti in številka uradnega lista (n. pr. u. l. št. 50), v katerem so navedeni vsi natančnejši podatki in pogoji. Vojni invalidom so pridržana: 1. izključno vsa mesta slug, paznikov (tudi vratarjev) v vseh javnih uradih, sodiščih, kaznišnicah, šolah, občinah, zavodih in obratih, katere država ali nadzira ali podpira; prav tako vsa mesta opraviltelev drž. pravdnštva izven sodišč pri sodnih dvorih; 2. dve tretjini vseh prostih službenih mest pisarniških uradnikov, poduradnikov in pomožnih pisarniških moči. Za poslastila se invalidi lahko obračajo na »Državno posredovalnico za delo, v Ljubljani, oddelek za invalide«.

Službe.

Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani, gradbeni urad: 3 cestni mojstri (Jesenice, Tržič, Celje), 2 rečna mojstra (Celje, Ptuj, do 31. marca 1919 u. l. št. 53). — Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani, gradbeni urad: 18 mest cestarjev, 6 v stavbenem okraju celjskem, 6 v stavbenem okraju kranjskem, 1 v stavbenem okraju ljubljanskem, 2 v stavbenem okraju novomeškem, 3 v stavbenem okraju slovenjegraškem (do 31. marca 1919 u. l. št. 58). — Predsedništvo višjega dež. sodišča v Ljubljani: 3 vodje zemljiške knjige, (2 okr. sodišče Maribor, 1 Novo mesto); 12 pisar. oficijalov (pri okr. sodišču Radovljica, 1 Brežice, 1 Konjice, 1 Šmarje, 1 Ormož, 1 Slov. Bistrica, 2 Ptuj, 1 St. Lenart, 1 Pliberk, 1 Metlika, 1 Mokronog); 46 pisar. uradnikov (3 pri dež. sodišču v Ljubljani; pri okrož. sodiščih: 2 v Celju, 8 v Mariboru, 3 v Novem mestu; pri okraj. sodiščih: 1 v Kranju,

1 v Kranjski gori, 1 v Ljub., 2 na Vrhniki, 2 v Brežicah, 1 v Gorenjem Gradcu, 1 v Konjicah, 1 v Laškem, 1 v Rogatcu, 2 v Slov. Gradcu, 2 v Šoštanju, 1 v Ljutomeru, 1 v Ormožu, 4 v Ptuj, 1 v Slov. Bistrici, 1 v Zgornji Radgoni, 2 v Pliberku, 1 v Velikovecu, 1 v Železni Kapli, 1 v Ribnici, 1 v Kozjem, 1 v Metliki do 8. aprila 1919 u. l. št. 54). — Predsedništvo višjega dež. sodišča v Ljubljani: 2 poduradnika, (1 okrožno sodišče Celje, 1 Maribor), 42 slug: (1 višje dež. sodišče v Ljubljani, 3 dež. sodišče v Ljubljani, 4 v Celju, 2 v Mariboru, 2 v Novem mestu, 1 v Cerknici, 1 v Kamniku, 1 v Ložu, 1 v Rožku, 1 v Konjicah, 1 v Slov. Gradcu, 1 v Šoštanju, 1 v Zg. Radgoni, 1 v Maribergu, 4 v Ptuj, 1 v Slov. Bistrici, 2 v St. Lenartu, 1 v Pliberku, 2 v Železni Kapli, 1 v Kočevju, 1 v Mokronogu, 1 v Radečah, 1 v Ribnici, 1 v Trebnjah, 1 v Vel. Laščah, 1 v Višnji gori); 1 strojnik (pri okrož. sodišču v Mariboru); 4 višji jetn. pazniki (1 v Celju, 1 v Mariboru, 2 v Novem mestu); jetniški pazniki: (7 v Novem mestu, nekaj v Mariboru do 16. aprila 1919 u. l. št. 60). — Predsedništvo višjega dež. sodišča v Ljubljani: več mest pisar. oficijantov in pisar. pomočnikov (pri sodiščih v področju višjega dež. sodišča v Ljubljani do 26. aprila 1919 u. l. št. 65). — Višje državno pravdnštvo v Ljubljani: 3 upravitelje drž. pravdnštva, 1 pri okr. sodišču v Radovljici, 1 v Skofji Loki, 1 na Vrhniki do 10. aprila 1919 u. l. št. 57); 7 mest upraviteljev državnega pravdnštva (pri okr. sodišču v Brežicah, 1 v Konjicah, 1 v Kozjem, 1 v Laškem trgu, 1 v Logatcu, 1 v Sevnici, 1 v Šoštanju do 15. aprila 1919 u. l. št. 65). — Finančno prokuratura v Ljubljani: 1 kanclist (Ljubljana do 1. aprila 1919 u. l. št. 61). — Finančno deželno ravateljstvo v Ljubljani: finčni stražniki (Ljubljana, Maribor do 5. aprila 1919 u. l. št. 64). — Davčno oblast v Krškem: 1 pomožni sluga Krško do 28. marca 1919 u. l. št. 54).

Trafike.

Finančno okrajno ravateljstvo v Ljubljani: glavna trafika (Smartno pri Litiji do 16. aprila 1919 u. l. št. 64); trafika (Dolenja Stara vas 26 davč. okraj Kostanjevica do 16. aprila 1919 u. l. št. 64); trafika (Cesta 32, davč. okr. Vel. Lašče, do 19. aprila 1919 u. l. št. 64); trafika (Breg 11, davč. okr. Kočevje, do 17. aprila 1919 u. l. št. 64).

Socialna politika.

Podpora nezaposlencem.

Deželna vlada je sprejela načrt naredbe celokupne deželne vlade za Slovenijo glede podpor nezaposlencem. Veljavnost naredbe celokupne Narodne vlade SHS v Ljubljani glede podpore nezaposlencem z dne 28. decembra 1918, št. 218 se podaljša do 30. junija 1919 z naslednjimi izpremenjavami: K paragrafu 1. omenjeno naredbo je priključiti še točko: c) Vsa nezaposleni delavci in nameščenci, ki je živel v inozemstvu in bil tam podvržen bolnišnici ali kakemu drugemu javnemu zavarovanju. Namesto § 4. prvi odstavek stopi naslednja določba: Nezaposlencem brez razlike se izplačuje dnevna podpora v višini 5 K. Za rodbinske člane je šteti poleg v § 4 zadnji odstavek imenovanih tudi starše, staro mater in starega očeta, če stanujejo v skupnem gospodarstvu. Naredba stopi v veljavo dne 1. aprila t. l.

Dopisi.

Škofja Loka. Odgovarjajoč na vprašanje članov bolniške blagajne v Škofji Loki v »Napreju« z dne 13. marca, kjer me vprašujejo, če imam jaz vse delavce, približno do 20, zapisane v bolniško blagajno, pozivljam dotične člane, naj se mi osebno predstavijo, da jih bom spoznal, kajti jaz ne vem, od kdaj imam jaz 20 delavcev. Imam jih kvečjemu tri do štiri in še tem nimam v sedanjem času dati kaj dela. Dotične osebe, katere tako zame skrbe, naj se oglase pri meni, da jim dam primerna nagrado za njihov trud. — Franc Oblak, tesar.

Tržič. Politčna organizacija je imela 25. marca svoje zborovanje, katerega se je udeležilo prav lepa številka naših delavcev. Sadržek Erlih je zbor otvoril z lepim pozdravnim nagovorom, nato so podali blagajnik, tajnik kot nadzornik svoj poročila. Sadržug Kristofek je v jedrnatem govoru omenil potrebo politične organizacije, kar so hude z vili kim zanimanjem zasledovali. Pristo pilo je lepo število novih članov. Novi odbor so bili izvoljeni: pred sednik sodrug Erlih Ivan; podpred sednik sodrug Snof Hinko; Dikovnik Blaž, blagajnik: Vrhanec Valentin, tajnik in širje sodrug odbor

ki. — Delavci! Našo politično organizacijo je na treba še bolj izpopolniti! Za delo, ki nas čaka, je treba popolnih mož, mož, ki se ne ustrašijo glasu človeka, kateri mu grozi s peklom in pogubljenjem. Vsi, ki si služimo kruh, moramo iti za ednim ciljem: rešiti se verig krvoločnega kapitalizma! Mi si hočemo sami kruh rezati, ne pa, da nam ga drugi odstopajo, kar jim ostane! Soderugi! na delo za organizacijo! Vsak naj pridobi svojega prijatelja za stranko, da bomo stopili v močni falangi na plan, ko pride čas našega osvobodjenja.

Tržič. Revček je, kdor mora živeti ob brezposelnosti, posebno tam, kjer sede v občinskem odboru gg. tovarnarji. Tovarnar-odbornik ima ponavadi tako neusmiljeno srce, da obljubi sprejeti delavce, katere plača od 70—80 K, pridne pa še bolj. Seveda je dotičnik radi ponujne mu službe ob podporo. Ko pa pride k delodajalcu pa izve, da plača le 60 K. So res prefrigani ti čeliki, s tem, da ljudem podporo odvzamejo, si hočejo dobiti delavce, ki naj zastopajo garajo, njemu pa žep polnijo. To je predrznost, katere delavstvo ne bo mirno prenašalo. Pa tudi ni čuda temu, kajti Tržič je delavski trg, čemu bi imeli potem svoje zastopnike v občinskem odboru, saj gospodje z župnikom vred tako lepo za nas skrbijo! Ti, ubogi, teptani reveži! kedar se boš zdramil in se zavedal svojih pravic? Ali nisi že dovelj trpel?

Litija. Danes vam hočem pokazati sličico župančkov litijskega okraja. Bodisi v Litiji, Smartnu, Hotiču, ali kje drugod, vsi so ene in iste barve in povsod se vse stvari strinjajo z gospodi tajniki, ki naj vsak očiček mesto županov prežveka. Zato se pa tajniki, da morejo vsako stvar bolj prežvekat, kaj radi pograjso z kmetijskimi jajčki, maslom, kako prekaženo slano, lepo belo moko, itd. G. tajniki bi za take stvari tudi celo občinsko pisarno prodali, če bi bil gospod župan zadovoljen ali ne! In to je pri vseh gori omenjenih županstvih. Ko so prišle uboge ženske po izkaznice za obleko, obnavljale in druge stvari, ker so slišale, da se nanje blago bolj poceni dobi, je g. tajnik, ko je zagledal kake masne stvari v »cekerščini«, takoj sedel in vprašal, koliko izkaznic da potrebujejo! G. Jerč, za vas bo prišla ura ločitve, ko se boste jokali, ker vi z ubogim litijskim ljudstvom tako ravna! Lahko bi vam našli grehov prima-kvalitete, ampak za enkrat bodi! Isto je v Smartnem z g. nadučiteljem, ki samo odkima, če pride kdo po izkaznice, in zato je treba zopet kakih jajc in masla, da blagohotno prikaže! Ljudstvo ima danes že napolnjeno čašo grenkobe do vrha, ki bo zavrela tako hitro, da se ne bo dala več odinakniti tako, da ne zadobite opeklin, ki vam bodo vzele veselje za zmirom! Za g. Elserja pa prihodnjič posebna izdaja. Če je jajček dovolj, je tobaka tudi!

Hrastnik. V nedeljo, dne 23. t. m. je pri gostilni Dornovšek na postaji zaklal neki srbski vojak steklarja Ivana Droca. Porinil mu je nož v srce. Kdo je kriv, še ni dognano.

Celje. Zopet cinkarna. Da si ohrani od vlade novopečeni svetnik Hummelčičko trajen spomin, kaznoval je te dni 10 delavcev z denarno kaznijo po 50 vin. do 3 krone. Tokrat so izpadle kazni milostno, sodil je najbrže po lastnem mošničku, ki ima sedaj tudi čase kislih kumar, saj ni pravega kšefta za tega češkega brata, posebno ker je prevzel Kristan razno umazano perilo v roke, da ga osnaži. Pa ima tudi respekt ta mož pred Kristanom, če ga bo ta le resno pogledal. Če se potrjuje vse vezi, hoče pustiti svetiško službo in začeti starinarsko obrt, vsaj kaže tako. Ravna tako nameravajo tudi pazniki Jurman (vsaj se spominja na karbid) postati kulisni premikač, Pavčič pa (vsled dobrega naspanja domačih potov po ukazu neke gospe) subredakter pri nekem listu v Celju. V ta namen so pazniki tudi samo dnevno kvečjemu po par ur v cinkarni, drugače pa večinoma na bodočih obratovalec. — »Maha ni drhač ko ga ha pa delavec markirajo zdaj, mesto da bi ha hoteli trebiti v na narodni reh, ferfluhte kšit.«

Dnevne vesti.

Zenski protestni shod proti vedno naraščajoči dragini se bo vršil v nedeljo, dne 30. marca ob 3. uri popoldne v »Mestnem domu« v Ljubljani. — **Bojševiki.** Pravilo, da sem naven. Morda. Ipak imam svoje mnenje o njih. Ne briga me, kaj pravzaprav hočejo ti ljudje, če so sploh ljudje. Prebiral sem »Slovenski Narod« in druge meščanske časopise »bojševiki« narodov in priznati moram, da mi opis v teh listih še najbolj ugaja. Kljub temu pa še vendar ne vem, kakšni so pravzaprav in kako so opremljeni, ali so sploh podobni lu-

dem ali ne. Se umetniki jih ne znajo slikati. Pregledoval sem humoristične in ilustrirane liste, toda nikjer nisem našel prave podobe teh pošasti, niti karikature ne. Boljševik mora biti grozovita pošast. Po mojem mnenju naj bi bil grozovita pošast, ki jo najhujše velike rdeče oči ali pa majhne, trinoške ali pa lokave, grbavi so, kruljavi in po svoji zunanosti sami zločinski tip. Imajo velike, ostre zobe, razmršene lase, iz katerih švirajo strupene kače, strleče brke kakor omelo in značilno naprej zavite rožičke ter sto metrov dolg strupen rep. Žive nikdar v enem kraju, največ planširajo od hiše do hiše, od vasi do vasi, od mesta do mesta ter vlačijo s seboj najgrozovitejše orodje. Vsak ima v žepu bombe, strupene pline in izza »razcefrane« obleke jim mole še posebno tajni instrumenti, s katerimi mučijo ljudi. S seboj vlačijo tudi vislice, natiralnice in kilometrske možnarje, ki so vstanu odstreliti s površja zemlje kar cele gore. Kamor pridejo, povsod vse uničijo, požgo in pomore. Le kdor jim dokaže, da je zločinec, ta niče smrti. Požare gase z bencinom, namesto živil dajo ljudem travo, kamenje in avstrijsko skaljeno koruzno moko. Tako delajo. Hvala bogu, da so evropske države tako pametne in so se zvrle v klopčič kakor jež, da branijo s svojimi bodicami, da boljševiki ne pridejo k nam. Bojim se le enega, kaj pa, če nastavijo v nas svoj kilometrski top? O, tedaj poginemo! In če ostanejo zaviti v jezeve bodice? Gorje nam! Pogin!

— **Franc Medica, trgovec na Tržaški cesti,** ki je v posebnem »Poslanem« odgovarjal v »Slov. Narodu« (24. januarja 1919) na notico »Vojni dobičkarji« v št. 15. »Napreja« in se tamkaj sličeval na to, da si je pridobil vse poštenim potom, je bil dne 27. januarja t. l. razkrinkan, da ima krivično vago. Razkrinkali sta ga kuharica pri gospej Kršper, Ana Cundrič, in služkinja pri podpisani, Pavla Tomšič, in sicer na sledeči način: Stanovalec hiše št. 11 na Bleiweisovi cesti smo prejeli sladkor, in sicer pri Medici. Kršperjeva kuharica je sladkor doma še enkrat stehala in našla, da je bilo sladkorja za 10 dkg premalo (pri 4 kg). Zaradi tega je vprašala še mojo služkinjo, ali tudi pri meni manjka sladkorja. Moja služkinja je na to sladkor dala stehati Kršperjevi kuharici in našlo se je, da je tudi tega sladkorja za 12 dkg premalo (pri 5 kg). Obe sta šli na to z vednostjo moje žene k Medici in zahtevali, da naj sladkor še enkrat steha. In res, tehnična je kazala dobro vago. Kršperjeva kuharica je pa odmaknila papir, ki je bil na tehnični za podlogo, in glej! Pod papirjem so bili uteži za 15 dkg. Medica se je nato jel opravičevati in, ko se mu je grozilo s policajem, je dodelal manjkajoči sladkor. Priča temu dogodku omenjeni osebi. Navzročil je pa bilo v prodajalni tudi več drugih ljudi. Opominjam, da prodaja Medica sol po 6 K kg in da je ponudil sladkor po 28 K kilogram, pa tudi brez nakaznice. To je povedala moja služkinja. — **Henrik Lindner,** dež. rač. ravnatelj.

— **Preložitev južnega kolodvora.** Južni kolodvor v Ljubljani tvori nepremostljivo oviro za naravni razvoj Ljubljane proti severu ter za medsebojni promet med severnim in južnim delom mesta. Deželna vlada je sklenila, da se čimprej skliče enketa, ki bo to vprašanje proučila in določila smernice za principijelno rešitev preložitve. V enketo bodo zastopane poleg deželne vlade, mestna občina Ljubljanska, uprava južne in državne železnice in trgovska in obrtniška zbornica.

— **Za tovarniško delavstvo na Jesenicah in Dobravi** je deželna vlada v aprovizacijske namene dovolila do preklica od 1. aprila dalje iz državnih sredstev mesečno podporo 150.000 K, ki se nakazuje okrajnemu glavarstvu v Radovljici, da jo porabi v to svrhu v zmislu dogovorov med delavstvom in podjetjem. Ukrenilo se je tudi potrebno glede dobave premoga za obe tovarni.

— **Gledališki svet.** Člani gledališkega sveta naj se udeležijo seite, ki bo v nedeljo, dne 30. t. m. ob devetih popoldne v pisarni »Slovenski Matice«.

— **Ljudskošolska mladina v Mostah** ponovi na željo občinstva gledališko predstavo v nedeljo dne 30. t. m. ob 4. popoldne. Spored: deklaracije, gledališke vzporeditve, petje. Cene prostorov: I. K 2,50, II. K 2, stojišče K 1. Vstopnice se dobe pri šolskem slugi. Čisti dohodek se porabi za nakup šolskega harmonija. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

— **Dolenjske Novice** izhajajoče v Novem mestu prinašajo članek, v katerem svare kmečko ljudstvo pred nevarnim časopisom »Ljudski glas«, češ, da je socialno-demokratski in da je proti veri. To seveda ni

res, ker mi še nismo nikdar nobene-mu rekli, da ne sme verovati! Pisec pravi, da bo ta list v »skvar« kmečkemu ljudstvu. Kaj smo pa se brali v »Dolenjskih Novicah« ali v »Domoljubu« koristnega za kmetu? Gospodom okoli »Dolenjskih Novic« se gre le za to, da ne bi izgubili naročnikov! Pa bodite verjemi, da zaradi vašega javkanja v »Dolenjskih Novicah« bodo ljudje vseeno počasi zapuščali vaš list. Ker koder sem se hotel, mi je vsak rekel, da bi bilo dobro, ustanoviti tak list, ki bi zastopal kmečke koristi. Pri tem mi je tudi vsakdo rekel, da »Dolenjske Novice« odpre. Najbrže me je eden izmed gospodov videl v Smolenji vasi, ko sem agitiral, kajnega? In so sedaj brž našli, da »Ljudski glas« ne bo imel naročnikov. Pa jih bo vseeno dovolj! Jih je že dosedaj nekaj čez 300! Toraj sedaj vidite, da vaše »Dolenjske Novice« gorijo in bodo kmalu zgorele. Z vašim strašilom boste pa prav malo opravili! Še če bi ga dali v koruzo, se ga še vrane ne bi bale! Še manj se ga bojijo pa kmetje, ker dobro vedo, kaj so »Dolenjske Novice«. — J. P.

— **Pod državno nadzorstvo** je deželna vlada dala rudniški podjetji Lorenz Hasenbühl v Strančah in v Sv. Križu pri Konjicah, ter rudnik Hrastovec pri Poljčanah. Obenem se rudniki vzamejo v državno obratovanje proti plačilni odškodnini posestnikov, ki se bodo naknadno določili, in se potrebne adaptacije izvršijo na račun vlade.

— **Izpred ljubljanske porote.** Zaradi pregreška tatvine se je moralo 27. t. m. zagovarjati petero nedoraznih fantalinov, in sicer: Rudolf Grajner, rojen leta 1903., Franc Remec, rojen leta 1902., Karol Remec, rojen leta 1904., Janez Završnik, rojen leta 1899. in Janez Žumer, rojen l. 1904. Organizirali so se v solidarno vlogiško družbo, vlomili 2. maja 1918 v Kanišku v gestilno Debevec in odnesli živila in denar v skupni vrednosti 432 kron. Gostilničarjevi hčerki Heleni Žirovnik so ukradli v nočnem obisku, dne 9. septembra 1918, bato v vrednosti 5366 kron. Dne 19. novembra 1918 so vlomili v kavarno Ant. Cererja in odnesli več steklenic raznih likerjev, v vrednosti 606 kron. Sele po zadnjem vlogu se je posrečilo orožnikom jih zaslediti. Obtoženci so vse vlope priznali. Na krivdorek porotnikov je bil Rudolf Grajner obsojen na 6 mesecev ječe; ostali obtoženci so bili oproščeni.

— **Rušbinska tragedija.** »Jugoslavija« poroča: Čevljar Fran Radešček iz Levna pri Novem mestu je 20. t. m. zaklal z bajonetom svojo ženo. V pijani podivjanosti ji je razparal trebuh in ji odrezal mесо z rok. Nato je pobegnil in se pri kapelici pod Trško goro še sam ustrelil. To so naslednji svetovne vojne, ki je ljudi le poživnila.

— **Uradni list št. 68.** prinaša naredbo, s katero se razpušča občinski odbor na Jesenicah. Nadalje razpis službe za vodjo oddelka za statistiko pri deželni vladi, razpis službe kopalniškega zdravnika v Dobrni pri Celju in razpis mesta pisarniškega oficijanta pri javni bolnici v Ptuj in postajnega vodje v Konjicah združeno s kolodvorsko restavracijo istotam.

— **»Narodna čitalnica« v Ribnici** ponovi jutri ob pol 4. popoldne igro »Zaklad«.

— **Izpred mariborske porote.** Pred porotnim sodiščem se je moral zagovarjati Robert Schnell, bivši policijski agent v Ljubljani, ki je bil obtožen, da je 3. oktobra 1918 v družbi večih tovarišev ukradel iz zaprtega skladišča mestnega gospodarskega urada tri sode masti v vrednosti nad 4000 kron. Skladišče se nahaja v pivovarni Tschelligi na Glavnem trgu, kjer je služboval Schnellov oče kot varilec. Tatvini je prišel na sled mestni nadstražnik Jerin. Obtoženec je svoj čas izjavil, da je nakupil mast na Ogrskem po 15 kron in da jo je hotel prodati v Mariboru po 40 kron. To je nadstražnik Jerin prijavil mestnemu gospodarskemu uradu, ki pa je mast spoznal za ukradeno iz svojega skladišča. Obtoženec se je zagovarjal, da je bil k tatvini zapeljan. Obsojen je bil na 10 mesecev težke ječe, vstevši preiskovalni zapor.

— **Aretacija v Mariboru.** 21-letni elektrotehnik Ivan Trapflet, brez stanovanja, je bil v četrtek prijet od vojaške policije v St. Jurju ob Pesnici, kjer se je potikal v avstrijski vojaški obleki. Imel je pri sebi več dokumentov naslovljenih, a razna ime na in voline listke za nemško-avstrijsko konstituantno ter več vlomilnih instrumentov. Oddan je bil kot vohunstva osumljen okrožnemu sodišču v Mariboru.

— **Ponesrečeno tilhotapstvo.** Na mariborskem kolodvoru sta bila večeraj zaplenjena dva vagona masti, ki sta bila v Zidanem mostu priklopljena antantnemu vlaku z žitom. Priklopljenje vagonov so povzročili

nemški železničarji proti plačilu 5000 kron. Mast je prišla iz hrvatske vsled posredovanja neke banke ter je bila namenjena gospodarskemu uradu v Gradcu. Bila je zaplenjena v prid tukajšnjega mestnega gospodarskega urada.

— **Stavkojoči brivski pomočniki** so si ustanovili v Zagrebu svoje brivnice, kjer delajo za časa stavke in ne sprejemajo nobene — napitnine!

Iz stranke.

Shodi.

V soboto, dne 29. t. m. ob 7. uri zvečer javen shod pri Travnu na Glincah. Poroča sodrug Mihevc.

Nedelja, dne 30. marca 1919:

Brežice ob 3. uri popoldne in Reichenburg. Poroča sodrug Uratnik.

Hrastnik — Dol pri Hrastniku. Begunje pri Radovljici. Poroča sodrug dr. Korun.

Predrag pri Radovljici ob 5. uri popoldne. Poroča sodrug dr. Korun.

Gorje pri Bledu ob 3. uri popoldne v gostilni pri Černetu. Poroča sodrug Erjavec in Prepeluh.

Poročila.

Shod stavbiških delavcev. V torek, 25. t. m. se je vršil zelo dobro obiskan shod stavbiških delavcev v veliki dvorani »Mestnega doma«. Sklican je bil ta shod v namen, da povde stavbiški delavci javnosti, kako težak boj bijejo nasproti organiziranemu podjetništvu, kako nezadostne so njih mezde, v tej draginski dobi in da ni stavbinsko delavstvo oni krivci, ki bi v tej stavbeni sezoni nosilo odgovornost eventualno nezadostnemu grajenju stanovanjskih hiš. Vsi zastopniki stavbiških delavcev so govorili zelo zmirno in pomirjevalno, kar je napravilo najboljši vtis. Shod je pozdravil tudi višji obrtni nadzornik inž. Stebi, ki je delavstvu razložil, kje leži glavna krivda današnjemu težavnemu položaju delodajalstva in delojemalstva, to je v današnji gospodarski krizi in nekonolidiranosti državnega ustroja. Opominjal je zbrano delavstvo, da se nanj varuje pred pretiranimi zahtevami, katere ne bi spodbudile le tal poverjenosti nego tudi življenjske temelje delavstvu. Nadalje je pozdravil shod še sodrug Mihevc v imenu strokovnih organizacij, ki je naslikal v živih barvah vso nižernost in nesposobnost današnje vlade. Razložil je delavstvu, da le v neki organizaciji — politični in strokovni — nalde delavstvo za življenje potrebno oporo in boljšo eksistenco. Stavbinskemu delavstvu pa toplo priporočamo, da se takoj strne v mečno politično organizacijo, ker danes se ne bije boj za človeku vredno eksistenco le na gospodarskem, nego v prvi vrsti na političnem polju. Zatorej, stavbiški delavci: vsi v politično organizacijo, da sklenete vrste delavstva in priborite vse pravice, katere potrebujete.

Karmelj-Mokronov. Preteklo nedeljo, dne 23. t. m. ob 9. uri popoldne je priredila socialno-demokratska stranka v Karmelju javen ljudski shod z dnevnim redom: Politični položaj. — Naš tisk. Shod se je vršil pod milim nebom pred gostilno Frana Papeža. Socialistično misleči delavci in kmetje so postavili pred gostilno dva mlaja in napis: »Pozdrav kmetom in delavcem!« Točno ob 9. uri popoldne je v imenu krajevnih političnih organizacij za Karmelj otvoril shod sodrug Ivan Gruden. Pozdravil je vse navzoče s prisrčnim nagovorom, poudarjajoč veselje, da je udeležba tako mnogobrojna od strani delavstva, posebno pa še od strani proletarskega kmečkega ljudstva. Predlagal je, da se izvoli predsednikom shoda sodrug Rok Strgar, ki je prevzel predsedstvo in izvajal: Minuli so časi, ko so razne meščanske stranke vabile ljudstvo v svojo sredo in ga slepile z raznimi pripovedkami, kako jim je na sru blagor proletarcev. Ne je klerikalna stranka pod vodstvom izdajice Šusteršiča, temveč še bolj liberalna stranka, sta bili, ki sta ljudstvo s svojimi obljubami preslepili, da jima je šlo na limanice. Znali sta nametati ljudstvu pesek v oči, da ni moglo videti, niti presoditi, kako razni voditelji teh strank ribarijo v kalnem in pri tem delujejo le za osebne koristi. Svetovna vojna je pa ljudstvu odprla oči, dokazala mu je, da od teh »narodnih« in »katoliških« voditeljev ne more ničesar pričakovati. Leta in leta so nam pripovedovali, da rabimo kanone in puške, da rabimo vojne ladje itd. Povsod, v vseh zakonodajnih zastopih so glasovali za vojne potrebščine. Ubogo ljudstvo pa ni pomislilo, da kanoni ne strellajo sami, da ročne granate ne frče same od sebe po zraku, temveč da morajo biti poleg tudi ljudje, ki strežijo tem kanonom, ljudje, ki poma-

gajo ubijati drug drugega na povelje onih, ki niso nikdar smatrali ljudskih mas za vredne, da samo odločujejo v važnih državnih problemih. In končana vojna je bila res strašen zgled ljudske nezavednosti, bila je glasen memento, da je zadnji čas, da se ljudstvo vzdrami iz politične onemlosti in začneja samostojno misliti ter sodelovati povsod, kjer se odloča o njegovih usodi, o življenju in smrti milijonov. Ljudstvo nima samo dolžnosti, temveč tudi pravice in teh pravic se hoče v bodoče posluževati. Podelil je nato besedo sodragu Četniku iz Ljubljane, ki je v enournem govoru pojasnjeval sedanjí politični položaj in vzroke, ki so dovedli socialno-demokratsko stranko do tega, da sodeluje v vladi. Ne gre socializmom za to, da kdo izmed voditeljev zasede ministrski stolček, temveč le za to, da v novo ustanovljeni državi pribore ljudstvu čim največ političnih pravic, da takoj ob ustanovitvi in ureditvi te države ustvarijo socialno-politične zakone, ki naj ščitijo delavsko in kmečko ljudstvo. Delavcem je naša stranka doslej priborila osemurni delavnik, posredovalnice za brezposelne in podpore za brezposelne. Pripravljajo se pa zakoni o delavskih zaupnikih, o delavskih zbornicah, o preureditvi obrtnega nadzorništva itd. Za kmete je najvažnejša agrarna reforma, ki jo je izdelal sodrug Korac in katera ima namen, da dobi zemljo tisti, ki jo v resnici obdeluje. Za so se pričela pripravljala dela za razdelitev zemlje v Slavoniji in Banatu. Zelo važen je tudi zakon o bolnišnem in starostnem zavarovanju. Doslej je bilo delavsko in kmečko ljudstvo za slučaj starosti in onemoglosti izročeno na milost in nemilost usodi. Za delo nezmogljne starce so podili od hiše do hiše in težko se je našlo usmiljeno srce, ki jih je vzelo za par dni pod streho in jim dalo ostanku preobložene mize. V bodoče ne sme biti tako. Država naj s posebnimi zakoni poskrbi, da bodo ti ljudje na stara leta dobivali podporo, ki jim bo nudila človeku vredno življenje in jih ne bo tirala v obup in alkoholizem. Vse to so stvari, ki jih moramo izvesti. Ob ustanovitvi države so vse meščanske stranke obljubile, da bodo podpirale naša stremjenja po socialno-političnih preuredbah in le zato smo bili pripravljeni sodelovati z njimi. Če pa seveda meščanske stranke ne bodo držale svojih obljub, potem izstopimo iz vlade in krenemo lastno pot, ne oziraje se na desno in levo. Prekorajčili bomo vse ovire, dobro se zavedajoč, da gre za blaginjo ljudskih mas, proletarcev vseh narodov. Če pa hočemo, da bomo kos vsem tem nalogam, moramo se organizirati, ne samo strokovno, temveč tudi politično. Le v organizaciji je neizločljiva moč proletarijata. Naj ne bo delavca, ne kmeta, ki čuti socialistično, pa bi ne bil organiziran v politični organizaciji. Mi moramo biti pripravljeni na vse. Če pozove stranka na plan te organizirane mase, tedaj se bodo tresli buržoazni mogotci, ki so doslej mislili, da je rdeča internacionala mrtva. Ona živi, krepi se in pripravlja se na boj za svoje pravice, za pravice zaslužjenih in izkoriščanih. Predvsem pa je treba poleg organizacije trdi izobraževalnega dela. Ne zadostuje, da si delavec ali kmet privrže okrog vratu rdečo kravato in pri priliki vna kriči: »Jaz sem socialdemokrat!« Izobraževanje, citanje socialno-demokratskih listov, to je dolžnost vsakega delavca. Osemurni delavnik ni dobilo delavstvo zato, da zapravila denar po gostilnah, ker ima več prostega časa, temveč zato da se, da ševedno izobrazi. Meščanske stranke nas sovražijo, njihovi pristaši se sramujejo žuljavih rok poštenega delavca. Doslej niso prav nič skrbeli za to, da bi se delavstvo in kmečke mase izobrazile; se celo ljubše jim je bilo, da so tavale v temi in se lažje ulovile v nastavljene mreže. A mi hočemo imeti v svojih vrstah zavedno in izobraženo ljudstvo, ki bo samo znalo presoditi, kaj je prav in kaj ni prav. Dolžnost vsakega delavca je, da se naroči na dnevnik »Naprej«. A ne le to, da je naročnik »strankinega« glasila, temveč on mora to glasilo tudi čitati redno vsak dan, da bo tako poučen v vseh dnevnih dogodkih. Od prvega članka do zadnje brzojavne vesti naj prečita časopis. In če kaj ne razume, naj vpraša svoje tovariše, da mu to razlože. Za kmečko ljudstvo prične stranka izdajati tednik »Ljudski glas«. Naloga kmetijskih zaupnikov bo, da pride to glasilo kmečkega proletarijata v vsako hribovsko vas in hišo, da se razširi povsod. Val socializma, ki prvi po celi Evropi liti orkan, ne sme naleteti na ovire pri našem narodu. Vsak kmet, vsak kmečki delavec bodi naročnik novega tednika. Z živijo-klicem na zmago socializma je govornik zaključil svoj govor, za katerega je žel burno pripravljanje. — Sodrug Gruden je navzočce pozval, naj se politično organizirajo in se javijo, kdor želi naročiti »Naprej« ali »Ljudski glas«. Javilo se

je takoj nekaj naročnikov za stran-
kino glasilo, posebno veliko pa za
tednik »Ljudski glas«, za katerega
vlada med kmeti veliko zanimanje.
Dolje je pozval govornik navzoče, naj
se v kar največjem številu udeležijo
popoldanskega shoda v Mokronogu
in predlagal, naj bi ob pol 1. popoldne
podkorakali iz Karmelja v Mokronog
z razvito rdečo zastavo na čelu. S
hrupnim odobravanjem je bil sprejet
ta predlog. — Sodrugi Strgar se je
navzočim zahvalil za pazljivost pri
izvajanju govornikov ter s pozivom
na delo za socialno-demokratsko
stranko zaključil lepo uspešno shod. —
Priporočiti treba pri tem, da je št.
lanski župnik Bajec agitiral proti sho-
du s tem, da je rekel, da zahtevajo
delavci šesturno delo. Radovedni
smo le, koliko ur dnevno dela on, ki
je tako lepo tolst. Gospod se pač mo-
di, če misli, da bo s takimi stvarmi
preprečil razvoj socialistične misli.
Mi gremo naprej in preko njega. —
Ob pol 1. uri popoldne so se zbrali
delavci in kmetje, nad 100, ter z raz-
vitim rdečim praporom in harmoniko
na čelu korakali eno uro daleč v trg
Mokronog, kjer se je ob 2. uri popol-
dne vršil shod, o katerem bomo po-
ročali pozneje.

Pečica pri Kostivnici. Tukaj smo
imeli na praznik, 25. t. m. politični
shod v gostilni Kodrič. Udeležilo se
je toliko množice, da ni bilo nobenega
prostora več. Ljudstvo je moralo
stati zunaj gostilne na cesti. Gostilni-
čarka je snela okna, da so mogli lju-
dje govornika poslušati. Shod je ot-
voril sođr. Papež iz Poljčan, potem
pa je dal besedo sođrugu Vidgaju iz
Rogaške Slatine. Ta je raztolmačil
stališče naše stranke. Ljudstvo mu je
navdušeno prirejalo. Govoril je še
sođrug Grosek, železničar, in sođrug
Papež. Po shodu se je ustanovila po-
litična organizacija, h kateri je pristoi-
pilo mnogo kmečkih žensk in deklet,
pa tudi mnogo moških. Ponosni smo,
da je v tem skritem kraju ljudstvo
tako zavedeno. V odbor so bili izvo-
ljeni: Sodrugi Papež kot predsednik;
podpredsednik sođr. Filej; zapisnikar
sođr. Alojzij Zorin; blagajnik sođr.
Kodrič. Naročilo se je precej navzo-
čih na novi naš tednik »Ljudski glas«.
— Sodrugi Ivan Vidgaj je bil izvoljen
trajevnim zaupnikom.

Gospodarstvo.

Celje. V nedeljo, dne 30. marca
ob 2. uri popoldne v gostilni pri Ze-
lenem travniku zborovanje konsum-
nega društva. — Konsumente naj se
na polnoštevilno udeležijo. Poročeval-
ec iz Ljubljane.

Mavec za obrtnike. Urad za po-
snečevanje obrti je prejel manjšo
množino mavca (gipsa), katerega bo
razdelil med obrtnike in naj intere-
sente za to blago priglasijo svoje po-
trebsčine najkasneje do 5. aprila t. l.
na »Urad za posnečevanje obrti v
Ljubljani, Dunajska cesta št. 22.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča.
Dramsko gledališče. V so-
boto, dne 29. t. m. ob pol 3. popoldne
dijaska predstava »Tugomer« izven
abonementa; ob pol 8. zvečer »Svet«,
komedija, ob nižanih cenah. — V
nedeljo, dne 30. marca ob pol 3. po-
poldne »Španska muha«, burka, iz-
ven abonementa; ob pol 8. zvečer
Ibsenova drama »Strahovi« izven
abonementa. — V ponedeljek, dne 31.
marca ostane gledališče zaprto. —
V torek, dne 1. aprila ob pol 8. zve-
čer Finžgarjeva nova, še neuprizor-
jena drama v treh dejanjih »Veriga«
izven abonementa. — Operno
gledališče. V soboto, dne 29. t.
m. ob pol 8. zvečer »Boheme« za
abonement »C«. — V nedeljo, dne 30.
t. m. ob pol 8. zvečer »Prodana ne-
vesat« izven abonementa. — V pon-
edeljek, dne 31. t. m. ob pol 8. zvečer
»Slovaška princeska« za abonement
»A«. — V torek, dne 1. aprila ostane
gledališče zaprto.

Slovenska Matica. Knjige za 1918.
leto izidejo tekom prihodnjega me-
seca. Odbor je sklenil na zadnji seji
dodati rednim publikacijam za lansko
leto še tretjo knjigo in sicer dr. K.
Ozvalda častni primeren spis »Smer-
nice novega življenja«. Odtod zamu-
da. Člani, ki se še niso prijavili za
1918. leto, to še lahko store, toda naj
se ne pozneje.

Strokovno gibanje.

Iz strokovnih organizacij.

Sela centralnega odbora Splošne
žel. org. se vrši v soboto, 29. marca
ob 7. uri zvečer v društvenih prostori-
h. Sela so nujna in važna, pridite
vsii!

Mesečni shod lesnih delavcev v
Trzinu se bo vršil v nedeljo, dne 30.
marca ob 2. popoldne v restor in uru
v Trzinu. Poročevalec iz
Trzina se naj ne manjka!

Shod lesnih delavcev v Sevnici
se bo vršil v nedeljo, dne 30. marca
popoldne. Na shodu poročajo sođrug
Toka iz Ljubljane. Pridite vsii!

Železničarski shod v dnevnim re-
dom: Naše ujednjenje in spomenica
za železničarje po sledečem sporedu:

Maribor, 30. marca ob 2. pop.

Koča pri Mariboru, 30. marca ob

9. predpopoldne.

Zidani most, dne 30. marca ob pol

8. uri zvečer.

Na teh shodih poročajo sođrug po-

slanec Kopač.

Novo mesto, dne 30. marca ob 6.

uri zvečer. Poročajo sođrug Zorja.

Lidija, dne 30. marca ob 4. uri po-

popoldne na Pošti. Poročajo sođrug

Perdan.

Poljčane, dne 30. marca, čas za-

četka in lokal se naznani. — Govor-

nik sođrug Maru.

Reichenburg, dne 30. marca ob 9.

uri zjutraj. Poročajo sođrug Pečnik.

Pogajanja vlade s so-

cialnimi demokrati.

»Slovenec« poročajo:

Belgrad, 28. Danes se je dogovar-
jal ministrski predsednik Protić s so-
cialnimi demokrati radi vstopa v
vlado. Socialni demokrati zahtevajo
dve mesti v ministrstvu. Kot kandi-
data se imenujeta Korač in Kristan.
Kakor smo zvedeli, bi dobili socialni
demokratije ministrstvo za socialno
politiko in ministrstvo za prehrano.

Belgrad, 28. Socialno demokra-
tični poslanec Kristan je odpotoval v
Ljubljano, da se dogovori s svojimi
organizacijami glede vstopa v vlado.

Belgrad, 28. Kakor kaže sedanje
razporejenosti, je skoro gotovo, da bo
socialni demokratije vstopili v
vlado.

Najnovejše vesti.

Jugoslovanski klub.

LDU. Belgrad, 28. (JDU.) Jug-
slovanski klub je včeraj popoldne
in popoldne imel posvetovanje o po-
litičnem položaju. V klubu je vladalo
soglasno mnenje, da je konsolidiranje
naših razmer nujno potrebno, da bo
mogoče dvigniti naše gospodarsko
življenje iz sedanjega mrtvila, ki je
posledica vojne, in da se morajo dati
vsem slojem garancije za potrebno
prehrano. Nujno potrebno je, da se
dela v pristojnih ministrstvih za pre-
hrano, trgovino in obrt, za poljedel-
stvo in socialno skrbstvo neokraj-
šano. Predsedniku kluba se poveri
naloga, naj posreduje na kompetent-
nih mestih, da bodo čimprej zase-
dana izredno važna in točasno iz-
praznjena ministrska mesta.

Stavka v Nemški Avstriji končana.

LDU. Dunaj, 28. Med državno
vlado in med organizacijami želez-
ničarjev je došlo do sporazuma gle-
de poravnave stavke.

LDU. Dunaj, 28. (DunkU.) Na
zborovanjih železniških nastavljen-
cev v raznih kolodvorih, na katerih
se je poročalo o uspehih pri pogaja-
njih, se je sklenilo, z delom o polnoči
zopet pričeti. Odločeno je bilo za
ta sklep dejstvo, da je Nemška Av-
strija samo za tri dni preskrbljena z
živili

Potopljen italijanski parnik.

LDU. Benetke, 28. (DKU.) Agen-
zija Stearni poročajo: Probrod za nafto
Periglione z vojniki in civilisti na
krovu, je na potu v Pulj vsled eks-
plozije zletel v zrak. Kljub takojšnji
pomoči je vendar 50 mrtvih in več
kot 100 ranjenih.

Preki sod na Reki.

LDU. Reka, 28. Poveljnik med-
narodnih čet general Brazili je pro-
glasil nad mestom preki sod za na-
stopne prestopke: ubojstvo, težko
telesno poškodbo, ki more povzro-
čiti smrt ali trajno izgubo katerega te-
lesnega uda, vlom in rop.

Madžari napadajo.

LDU. Bratislava, 28. (ČTU.) Iz
Parkany Nane poročajo: Davi so na-
padli Madžari naše straže na mostu
čez Donavo in so streljali nanje s
strojinicami. Ranili so enega naših
vojakov, ki je kmalu nato umrl, dru-
gega pa lahko ranili. V mestu je mir
in red. Postojanke na mostu držimo.

Žene in dekleta v rdeči armadi

LDU. Budimpešta, 28. (DunkU.)
OKU. javlja: Povodom vršečih se
naborov za rdečo armado se zglasu-
jejo tudi žene in dekleta.

Prejeto se liha je.

LDU. Budimpešta, 28. (DunkU.)
»Rdeči Ujász« poročajo iz Velike Ka-
niže: Vodsvo socialno demokratične
stranke v Keszthelyju je aretiralo
dva sem došla sumljiva individua, ki
sta bila očitno namenjena pobeg-
niti v Nemško Avstrijo. Doznali so,
da je eden teh dveh groj Julius Som-

sich in drugi nadvojvoda Jožef
Franc, sin Jožefa Franca Habsbur-
škega. Oba so privredili v Veliko Ka-
nižo. Dejala sta, da sta z vojli slučajno
zašla v Keszthely. Jožef Franc Habs-
burški je izjavil, da se je hotel podati
na posestvo grofa Šomsicha, da ni
nič takega storil, da mu niti v sanjah
ne pade v glavo, pobegniti, to tem
manj, ker se mu v sovjetski republiki
izredno dobro godi in kjer je jako
zadovoljen s proletarsko diktaturo.
Prepričan je, da se bo prilagodil no-
vemu družabnemu redu, čigar upo-
raben član da bo postal. On hoče de-
lati z glavo. Sploh je že dolgo časa
pristaš Ljeningovih idej; ne razume,
zakaj so ga aretirali, ker ni storil
ničesar. — Direktorji delavcev v
Veliki Kaniži so odredili, da se Šom-
sicha in Jožefa Franca Habsburžana
preveže v Budimpešto.

Priklopitev Nemške Avstrije Nemčiji.

LDU. Nurem 28. (Brezlično.) V
četrtkovni seji ustavnega odbora na-
rodne skupščine so določili glede
priklopitev Nemške Avstrije nastop-
no: Nemška Avstrija dobi po prikl-
opitvi k nemški državi pravico do
udeležbe v državni zbornici s števi-
lom glasov, ki je primerno številu
njenege prebivalstva; do državno-
pravne ureditve imajo zastopniki
Nemške Avstrije posvetovalen glas.
— Nemškoavstrijski zastopnik je iz-
razil željo, naj se da zastopnikom
Nemške Avstrije priložnost, pri na-
daljnjem posvetovanju o ustavi ude-
leževati se mej narodne skupščine;
upati je, da bodo razprave uspele
kmalu toliko, da bo to mogoče.

Antantni ultimatum Nemčiji.

LDU. Weimar, 28. (ČTU.) V kro-
gli, ki imajo zveze s parlamentom
in vlado, je bila danes popoldne raz-
širjena vest, da so antantne vlade
stavile nemški vladi ultimatum, kjer
zahtevajo, da mora Nemčija dovoliti
izkrcanje poljskih čet v Odanskem.
Nadaje se govori, da je antanta za-
grožila s prekinjenjem premirja, ako
Nemčija ne bi ugodila tej zahtevi.
Vse kaže, da je ta vest popolnoma
resnična. Smatrati se more za goto-
vo, da je antanta poslala nemški vla-
di noto glede vprašanja izkrcanja
poljskih čet. Nemška vlada je že iz-
gotovila odgovor in ga bo takoj po-
slala antanti. Ker merodajni krogi o
tem varujejo strogo tajnost, doslej ni
bilo mogoče ničesar doznati.

Prekinjenje premirja z Nemčijo?

LDU. Berlin, 28. (DunkU.) V me-
rodajnih političnih krogih smatrajo
položaj kot zelo resen. Prekinjenje
premirja je prav lahko mogoče. Velike
važnosti je, da nemško ljudstvo v tej
agodinjski uri enotno in združeno
odvrne napad na svojo življensko
pravo in na nepostavno kršitev
Wilsonovih načel. V tem zmislu se
iskreno pozdravlja, da so nemški od-
govor odobrjuje sprejelo vse stran-
ke, neizvzemši neodvisnih socialnih
demokratov.

Aprovizacija.

Meso na rdeče izkaznice B št. 601
do 600 bo delila mestna aproviza-
cija danes v cerkvi sv. Jožefa. Do-
loča se tale red: popoldne od 2. do
pol 3. št. 1 do 200, od pol 3. do 3. št.

201 do 400, od 3. do pol 4. št. 401 do
600. Ostale stranke dobe meso v to-
rek, dne 1. aprila.

Meso na rdeče izkaznice B št. 601
do konca, bo delila mestna apro-
vizacija v torek, dne 1. aprila v cer-
kvi sv. Jožefa. Določa se tale red:
popoldne od 8. do pol 9. št. 601 do
800, od pol 9. do 9. št. 801 do 1000,
od 9. do pol 10. št. 1001 do 1200,
od pol 10. do 10. št. 1201 do 1400,
od 10. do pol 11. št. 1401 do 1600,
od pol 11. do 11. št. 1601 do 1800,
popoldne od 2. do pol 3. št. 1801
do 2000, od pol 3. do 3. št. 2001 do
2200, od 3. do pol 4. št. 2201 do
2400, od pol 4. do 4. št. 2401 do konca.

Meso za zavode. Mestna aprovi-
zacija bo delila meso za zavode v to-
rek, dne 1. aprila od 1. do 2. popol-
dne v cerkvi sv. Jožefa. Kilogram
stane 16 kron.

Špeh na rdeče izkaznice A. Stran-
ke z rdečimi izkaznicami A prejmejo
špeh v ponedeljek, dne 31. t. m. na
Poljski cesti št. 15. Določen je tale
red: popoldne od 8. do 9. št. 1 do
70, od 9. do 10. št. 71 do 140,
od 10. do 11. št. 141 do 210, po-
poldne od pol 2. do pol 3. št. 211
do 280, od pol 3. do pol 4. št. 281
do 350, od pol 4. do pol 5. št. 351
do 420, od pol 5. do pol 6. št. 421
do konca. Stranka dobi za vsako ose-
bo pol kilograma špeha, kilogram
stane 24 kron.

Špeh na rdeče izkaznice B št. 1
do 490. Stranke z rdečimi izkaznicami
B prejmejo špeh v torek, dne 1.
aprila na Poljski cesti št. 15. Do-
ločen je tale red: popoldne od 8. do
9. št. 1 do 70, od 9. do 10. št. 71
do 140, od 10. do 11. št. 141 do
210, popoldne od pol 2. do pol 3. št.
211 do 280, od pol 3. do pol 4. št. 281
do 350, od pol 4. do pol 5. št. 351
do 420, od pol 5. do pol 6. št. 421
do konca. Stranka dobi za vsako ose-
bo pol kilograma špeha, kilo-
gram stane 24 kron.

Špeh na rdeče izkaznice B št. 491
do št. 1051. Stranke z rde-
čimi izkaznicami B prejmejo špeh v
ponedeljek, dne 31. t. m., pri Mihi-
cisu na Dunajski cesti (aprovizacijsko
skladišče). Določen je tale red: po-
poldne od 8. do 9. št. 491 do 571, od
9. do 10. št. 572 do 651, od 10. do 11.
št. 652 do 731, popoldne od pol 2.
do pol 3. št. 732 do 811, od pol 3. do
pol 4. št. 812 do 891, od pol 4. do pol
5. št. 892 do 971 in od pol 5. do pol
6. št. 972 do 1051. Stranka dobi za

vsako osebo po pol kilograma špeha.
Kilogram stane 24 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petejan
Tisk »Učt. tiskarne« v Ljubljani

Št. 4285.

Razglas.

Mestna občina ljubljanska rabi
popravo asfaltnih hodnikov po me-
sta za delo izurjenih delavcev.

Potrebne priprave in material s
na razpolago.

Oglasiti se je v mestnem stavbne-
uradu, Lingarjeva ulica št. 1 ob de-
lavnih od 8^h popoldne do 2^h pop

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 15. marca 1919.

Pozor trgovci in obrtniki!

Proda se velika hiša, sposobna za
vsako obrt, leži pri cesti, in tekoči
vodi, blizu pošte in kolodvora, v sredi-
šču industrije, z zemljiščem, radi dru-
žinskih razmer. — Resni kupci naj
priložijo vprašanju znamko za odgo-
vor, oziroma povprašajo osebno pri
Ureku Anton-u v Trbovljah, Loke 33.

Zenitbena ponudba!

V svrhu Zenitbe želita znova dva mlada
rokočelca s precejšnjim premoženjem z gospo-
dičinami (vдове niso izključene), ki bi imeli
tudi nekoliko premoženja.

Cenjene ponudbe s sliko, katere se takoj
vrne, poslati pod šifro »Sreča« in »Pozor«
na upravnštvo »Naprej«.

Miši, podgane, stenice, ščurki!

Izdelovane in raz-
posiljane po
preizkušene radikalno učinkovitega uni-
čevalnega sredstva, za katero vsak dan
hajajo zahvalna pisma. Za po-
miš K 5; za ščurke K 5—; tinktura za
stenice K 2, posebna močna tinktura K 5—
uničevalce moljev K 2; prašek proti pu-
som K 2— in K 4—; tinktura za človeške
uši K 3; mazilo proti ušem pri živalih K 2;
prašek za uši v obleki in perilu K 2; tinka-
tura proti pasjim bolham K 1—; prašek
proti pernim ušem K 2; tinktura proti
mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev.
rastlin) K 3; Pošljite po povzetju: Zavod
za pokončevanje mrčesa M. Jünker,
Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.

Pisalni stroj se kupi. Ponudbe pod »stroj«
na Anončno ekspedicijo
Alojzija Mateliča, Ljubljana.

Čevlji po K 21.50 do K 40.50

z usnjatimi in lesenimi podplati se dobe, dokler je še kaj zaloga
v skladišču tovarne

P. Eterk Ožna & Ko. Ljubljana

in sicer:	otroški št.	25	do	28	po	K 21.50
	dekliški	29	"	35	"	27.—
	ženski	36	"	42	"	36.—
	moški	40	"	46	"	40.50

Prekupi dobe popust. Priporoča se osebni nakup.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure
popoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred
prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

2 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo
polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni
kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice
se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje viog je bilo koncem leta 1918 1¹/₂ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.